

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	3 frt — kr.
Félévre	1 frt 50 kr.
Negyedévre	frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	2 frt.
Egyes szám ára	7 kr.

Fetelős szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitott sora 20 kr.

A lap megjelenik minden szerdán.

Visszatekintés tiz évre.

III.

A papságnak, a hitéletben elért fejlődés hivatott munkásainak ép úgy szellemi, mint anyagi előhaladása érdekében is sok történet a tiz év alatt. A növendékpapok egyházas és hazafias szellemű kiképzésében a szükséges tudományok mellett kiváló gondot fordított a főpásztor, hogy az ifju leviták főképen az ige hirdetésében szerezzenek maguknak kellő készséget s a szószó próbapredikációkból, melyeknek legnagyobb részét személyesen hallgatá, örömmel győződött meg a fokozatos haladásról. Az anyagi gondokkal is küzdő lelkészek fizetésének javítására évenként ezreket fordított a főpásztor sajátjából, e tiz év alatt összesen 53.800 frtot, melyből a lelkészeknek 38.300 frt, a segédlelkészeknek 15.500 frt jutott. A kiérdemült papság ellátásának biztosítása végett a Bíró László püspök által kezdeményezett nyugdíjalap is tovább fejlesztett részint e célra tett önkényes adományok által, részint a főpásztor által 1882. évben összehívott egyházmegyei értekezleten, amely elhatározá az aránylagos önmegadózatás útján az alap növelését.

Szaporodott e tiz év alatt az önálló plebániák száma is. Saját hatáskörü lelkészség állított fel Kővárvidék középpontján, Nagy-Somkuton, mely az előtt az erdélyi egyházmegyéhez tartozott s Ungmegyében Csapon, mely előbb Kis-Ráthnak volt fiók-egyháza. Folyamatban vannak a tárgyalások arra nézve, hogy az Avasvidéken elszórtan élő kath.

hivők részére különálló lelkészet szerveztesék. Előre haladt stadiumba juttatta a hozszumezői lelkészség ügyeit is Kálár Ambrus prépost kanonoknak e célra tett 1000 frtos alapítványa s a főpásztor áldozatkészsége, a ki évenként jókora összeget fordít a lelkészetnek megvásárolt telek ára letörlesztésére. Tervben van Munkáestől több fiók-egyház elszakítása és néhány önálló lelkészség megalapítása.

Az Ur hajlékainak, az isteni tisztelet sz. helyeinek díszes egyik legszebb bizonyítéka ép úgy a pap benső buzgalmanak, mint az ezen érdekből hozott áldozatok a hívők virágzó hitéletének. E tekintetben is számos szép bizonyítékot szolgáltat e tiz év. A székes-egyház ékessége erre nézve az egyik szép tanúság. Kívül belül igen sok történet dísznek emelésére. Külső falai, a krypta, az oldalbejárók stilszerű pótlással rendbehozattak, fedélszerkezete teljesen megújított, a kupola és az egész tetőzet vörös réz fedéllel látatott el a káptalan támogatásával. Belső díszének emeléséről szól az új baldachinum, a főoltárt és az egész szentélyt beborító díszes szőnyegek, a számos új miseruhák, misekönyv, fehérnemű, a kijavított s újból megaranyozott monstrantiák, kelyhek ezüsttedények, Kádár Ambrus prépost kanonok alapítványából a ministransok egyenruhája, az új betlehemház, sz. Antal szobra. A főpásztor azonban nem elégszik meg azzal, amit már eddig is tett; tervbe vette az egész templom belsejének renoválását, festésének megújítását s új főoltár felállítását.

És a templomok építése és díszítése

érdekében hasonló lendület mutatkozik az egész egyházmegyében. A lefolyt 10 év alatt 14 templom lett részint újonnan építve, részint tetemesen átalakítva nagyobb részint a főpásztor áldozatkész nagymérvű támogatásával. Új templom épült Királymezőn, Lakárton, Porubkán, Nagy-Doboson, Surányban, Máté-Szalkán, Nagy-Somkuton, Fekesházán, Viskén, Székon, — lényeges javításokat és átalakítást nyert a halmi, busyaházi, nántői, mátyfalvi templom.

A csesehői új templom építése most van folyamatban. Előkészületben van az új templom építése Munkáeson, Felső-Vissón Csapon s a templom átalakítása Madarászon, Aknasugatagon.

A részletekben mutatkozó hiányok pótlása is egyházmegyeszerte megindult. A főpásztor tiz év alatt két ízben konsekrált új oltárköveket nagy számmal s így a megrongált oltárköveket mindenütt újjakkal cseréltettek föl: 156 rézkelyhet szedett be s helyezett használaton kívül, melyek egészen ezüst vagy ezüst kupáju kelyhekkel s patenakkal pótolattak. Számos helyen festettek újra a templomok, javították az orgonák, állítottak fel új harangok. A megviselt egyházi ruhák, fehérneműk és más istentiszteleti tárgyak új felszerelvényekkel pótolattak.

És mindezen örvendetesen megindult építkezések, javítások és felszerelések legnagyobb részt a főpásztor erkölcsi és nagymérvű anyagi támogatásával létesültek, a ki évenként tervszerűleg ezreket áldoz e célokra.

TÁRCZA

Ideális láb.

Előkelő uri társaság jókedvű vigadózása tölti be a nevezkei vár ősi romjait. A fülbemászó cigányzene friss akkordjaiba belevegyül az enyhe esti szellő lágy fuvalma s a magasra nőtt fenyőerdő örökzöld leveleinek sejtelmes susogása. Örömtől sugárzó arccal veszik körül mindnyájan Rónai Antalt az ungmegyei felvidék közszeretett álló főerdészét, ki egy kellemes délutánt, egy pár vidám órát szerzett az egybegyűlteknek. Mindenki tudja, hogy övé a babér s hogy a kirándulás felejthetetlen emlékeit neki köszönheti. Haragvó szemmel néz egyik is, másik is az öreg napra, mely elfáradva nagy munkájában éjjeli állomra készül behunyni a tüzes nézésben kifáradt szemét.

Hiába! E rögzös földön semmi sem tarthat örökké s a lélek fájdalmának ép úgy meg van a maga vége, mint a szív örömeinek. Egy rövid félóra s mindenki utra készen áll, hogy a hegy tövében levő vasuti állomáshoz induljon. Kezdetét veszi a levo-

nulás az árnyas, kanyargós uton lefelé, melyet beszőnyegeztek a fenyő-óriások lehulló tűskéi s a hova soha sem hatolhat be a nap sugarának éltető melege. Mindinkább távolodik a vig társaság: már-már alig hallatszik egy-egy édes szivbőlfakadó kacaj; aztán esend lesz s a százados közsiklafalak között némaság üt tanyát s a jobbágyok véres vöröskével egybehordott kőhalmazt, a mult dicsőségének eme szomorú emlékét mintegy szemfedővel vonja be a halvány holdsugár.

A hegy tövében, egy kiszáradt hegyi patak hidján pihenőt tart a hazatérő társaság. Oly nehezére esik a megválás ettől a helytől, hol egy édes álom gyorsaságával tünt tova egy egész délután. Széles jó kedvében rázendít a cigány s a tüzesvérű fiatalság jó példáján felbuzdulva a rozoga faalkotmányon tánczra perdül mindenki. Haj! Egyszerre csak iszonyu recsegés, ropogás támad, a korhadt gerendák, engedve a nehéz sulynak, megtörnek s pár pillanat múlva a három négy méteres mélységben találják magukat egytől egyig.

A meglepetés első pillanatában éles sikoltozás, szivszaggató jajszó tör ki a halálra rémült ajkakon. Csodás véletlen, hogy

senkinek sem esett semmi baja kivéve, hogy az öreg brugós könyes szemmel nézi darabokra tört szerszámjának száználmas romjait. Aztán menekülni igyekezett kellemetlen helyzetéből egyik is, másik is. Ebben fáradozott az ünnepély rendezője Rónay főerdész is, ámde lábai felmondták a szolgálatot. Tompa fájdalmat kezdett érezni lábaiban, mely fájdalom megtörte az élettől s egészségtől duzzadó hatalmas férfiú erejét. Panaszkodó szavaira hozzásietnek szerető barátai s gondos segítséggel viszik a közeli állomásra. Senkinek semmi baja, csak ő lett szerencsétlenné, eltört jobb lábának a térdkalácsa. Elhalt a vig kacaj, megszűnt a muzsika s a vonat egy néma társaságot vitt már csak tova.

Azok, kik nem szeretik a tétlenséget, hanem akiknek életelemük a munka, a folytonos tevékenység, csak azok tudják azt, hogy mit jelent az, ha az orvos ily ítéletet mond: „Barátom 6 hétig mozdulatlanul ágyban kell feküdnöd, máskülönben nem állok jót értted”. — Rónayra is ezt a szentenciát mondta ki orvos barátja, ki különben ritka szakértelemmel és körültekintő gondallal vette ápolás alá a jobb sorsra érdemes férfiút. S az az ember, ki vallásos hitéből

Nagy érdemei vannak a templomok építése, valamint általában az egyházi építkezések körül *Hámcn* József prépost-kanonoknak is, a ki a tervek czélszerűségének, a munkálatok alaposságának, s a költségvetésben az okos takarékoságnak érvényesítése és biztosítása érdekében elismerésre méltó munkássággal és szakavatottsággal működött közre.

A hitéletre vezető eszközök között a templom után első az *iskola*, mely teljes igazsággal nevezhető a templom előcsarnokának. Az iskola készíti elő az értelmet az Isten megismerésére, a szívet az ő szeretetére. Azért fontos az iskoláknak hitvallásos jellege s azért fordítja az egyház a templom után legfőbb gondját az iskoláira. Ez a gondosság kíséri egyházmegyénk kath. iskoláit is, melyek fejlesztése és szaporítása végett sok történt e 10 év alatt, különösen a leánynevelés terén.

Szatmáron az irgalmas nővérek zárdájában újjászerveztetett a polgári leányiskola. Ugyanitt újjóvónő-képzővel gyarapodott az intézetek száma. Apácák vezetése alatt új leányiskolák alapítottak Nagy-Károlyban, Beregszászon, Szerednyén, Erdődön, — új elemi fiúiskola létesült Nagy-Károlyban. A tanítók fizetése javult, részint 1893-tól a 400 forintig való kiegészítés czéljából igénybe vett államszegélyvel, részint a főpásztor segélyével, a ki 1893-ig évenként 2184 forintot áldozott s áldoz tetemes összegig még most is e czímen. Ezenkívül a főpásztor áldozatkészsége fedezi a felső-vissói általa beállított harmadik tanítónak, a hosszumezői, nagy-bégányi tanítónak, a nagy-somkúti kántornak, a nagy-károlyi és beregszászi leányiskoláknál 1—1 tanítónőnek fizetését, a melyek együttvéve évenként szintén 1300 forinttal nehezdednek a főpásztor magánpénztárára.

Új óvodát állított és tart fenn évi nagy költséggel a főpásztor Vinnán, — új leányiskolát és óvodát szülő-földén Velenczén.

Mindenek fölött pedig örömmel tölti el mindenkit egyházmegyénk büszkeségének, a sz. emlékü Hámcn püspök legnagyobb alkotásának, a páli sz. Vinczéről nevezett irgalmas nővérek congregatiójának fokozatos fejlődése épügy külső elterjedésüket, mint munkásságuk fényes eredményeit tekintve.

kifolyólag megnyugvással vette mindig az isteni Gondviselés végzéseit, keresztényi lélekkel s erős reménnyel nézett most is a jövő elé. Seregesen tódultak betegágyához ismerősei, kik mély részvétellel s igaz szeretettel tudakozódtak hogyléte felől; bizonyossága volt ez annak, hogy szereti őt mindenki. Igaz ugyan, hogy a kondoleálók között olyan is akadt, ki a kínos helyzetben levőnek eleve is azt a tanácsot adta, hogy mihelyest felkelhet, mondjon fel a külszolgálatról s adja magát irodai munkára. Valóban megható vigasztalás egy törött lábú emberre! Szerencse, hogy a sors másképp intézkedett. A hosszú hat hét lassan-bár, de mégis elmúlt s Rónay teljesen felépülve hagyhatta el szenvedésének helyét, a fölötté megunt ágyat. Örömmel üdvözlé őt mindenki, őt, ki vig kedélye, zamatos humora, kellemes hangja s vonzó modora miatt ugyszólván lelke volt annak a társaságnak, a melyben megjelent. Mondanom is fölösleges, mily hálás szívvvel gondolt orvos barátjára, kinek kitartó ébersége és nagy gondossága megmenté őt még a biczegéstől is.

Hanem egy orvos mindig csak egy orvos — gondolá magában emberünk — s hogy lábát illetőleg teljesen nyugodt legyen,

„Megbecsülhetetlen az az áldásos tevékenység — mondja maga a főpásztor körlevelében — melyet az önfeláldozó szeretet és irgalmasság e kiváló leányai úgy itt Szatmárton, valamint mindenütt, a hol a később egymásután keletkezett fiókházakban működésükre tér nyílt, a nőnevelés és betegápolás terén kifejtettek. Mint drága örökséget vette a főpásztor köteles gondozása alá püspöksége kezdetén a szent alapító e nagyszabású intézményét s át lévén hatva azon meggyőződéstől, hogy az irgalmas nénék congregatiója az említett kettős czél szolgálatában kiterjedt tevékenységével az emberi társadalomnak akár a nőnevelés fontos érdekeit, akár a betegápolás nehéz munkájához megkívántató áldozatot tekintve felettébb hasznos szolgálatot teljesít, míg egyrészt éber figyelemmel örködött a fölött, hogy eredeti szervezete épségben tartásával erkölcsi jólétének feltételei biztosíttassanak, emellett azon is volt, hogy az intézmény kifelé is fejlesztessék, hogy minél terjedelmesebb arányokat ölthessen annak jótékony hatása.

És Istennek hála, a gondosság nem volt siker nélkül. Az ország minden részében működő 51 fiókház ugyanis e 10 év alatt 8 új fiókházzal gyarapodott. Szatmáron a sz. József árva- s lelencházban, a szatmárvárosi közkórházban, a máramaros-szigeti, beregszászi és munkácsi kórházban, a szerednyei, nagy-károlyi, beregszászi leányiskolánál, s legközelebb az erdődi leányiskolánál.

A fentartás és fejlesztés munkájában mindenesetre nagy érdemeik vannak *Keszler* Ferenc pápai praelátus-kanonoknak, és *Hámcn* József prépost-kanonoknak is, a kik közül az első a szellemi gondos vezetéssel, az utóbbi az anyaház anyagi viszonyainak rendezésével szereztek magoknak kiváló érdemeket.

(Vége köv.)

A kath. autonomia.

II.

A kath. autonómiát szervező kongresszus 27-es bizottsága a 9-es albizottság munkálatait tárgyalja máj. 2. óta részletesen és e munkálat alapján a következő megállapodásra jutott.

A czím ez lesz: „A latin- és görög-

egy szép napon szedte magát s felrándult a fővárosba, hogy egy egyetemi professornal megnézzesse magát.

Orvoshoz menni kellemetlen dolog, — egyetemi professorhoz menni pláneigen bajos s nehéz vállalkozás. Néha egész haditervet kell kieszelnie az embernek, hogy a fogadás óráiban egy-két szót válthasson. Rónay azon emberek közé tartozik, a kik ha valamit a fejükbe vesznek, azt, ha törik, ha szakad, keresztül is viszik. Elhatározta, hogy ő bizony olyan időben állít be a nagytekintetű szakemberhez, amidőn nem fogad. A fővárosban volt több jóismerőse, kik személyes barátai valának a professornak. E barátok ajánlataival felfegyverkezve indult amannak lakása felé.

Utközben büszkén lépdéglét, mint egy spanyol grand, hideg vérrel nézte a nyüzsgő utcái életet, akárcsak egy születt angol. A professor lakásának ajtaján csengetett, mire elibe állított egy elegánsan kiesipekedett inas, kinek csakhamar elmondá, hogy mi járatban van. Pár pillanat múlva a névjegygyel s ajánlatokkal megterhelt inas azon hiraással jött vissza, hogy „a nagyságos ur jelenleg ebédel, — sziveskedjék azonban besétálni ezen terembe“ — s ezzel egy aj-

szertartású római katolikus egyház magyarországi önkormányzatának szervezete.”

1. §. Az 1848: XX. törvényczikk 2. szakasza alapján, ő Felsége az apostoli király mint főkegyur legkegyelmesebb felhívása következtében a magyarországi római katolikusok az ezen szervezetben foglalt, vagy annak hatáskörébe vonandó ügyek intézésére önkormányzati szervezetet létesítenek, melyben az odatartozó ügyek az egyházi és világi elem közös részvéte és befollyása mellett intézettek.

2. §. Ezen önkormányzati szervezet hatásköre, ő Felsége, az apostoli királynak főkegyuri és törvényeinkben meghatározott legfőbb felügyeleti joga épségben tartásával, a világi vonatkozású egyházi, iskolai és vagyoni ügyekre terjed ki.

3. §. Ezen önkormányzati szervezet hatásköréből ki vannak zárva a hitelvi, hittanítási, liturgiái, egyházkormányzati és egyházfelügyeleti ügyek, melyek úgy a római pápa Őszentsége legfőbb egyházi hatalma teljességének, mint a püspökök tanítói, rendi és joghatósági hatalmának tiszteletben tartásával, kizárólag az egyházkormányzatot illetik.

4. §. Ha az országos katolikus gyűlés, vagy igazgatótanács oly határozatot hozna, melylyel az önkormányzatnak, a jelen szervezet 2. szakaszában az apostoli királynak főkegyuri jogára vonatkozólag megszabott hatáskörét tullepné, az ország hercegeprimása, mint az országos katolikus gyűlés elnöke, jogosítva van a püspöki kar hozzájárulásával ő Felségéhez, mint főkegyurhoz, felterjesztést intézni. Az ilyen felterjesztett határozat végrehajtása függőben tartandó addig, míg a főkegyur a hozzá intézett fölterjesztés fölött határoz.

5. §. Ha az országos katolikus gyűlés, vagy az igazgató tanács oly határozatot hozna, melylyel az önkormányzatnak a jelen szervezet 3. szakaszában az egyház jogára vonatkozólag megszabott hatáskörét tullepné, az ország hercegeprimása, mint az országos katolikus gyűlés elnöke, jogosítva van azt a magyar püspöki kar határozatának meghozataláig függőben tartani.

Ha a püspöki kar a határozatot az egyház jogaira ütközőnek nyilvánítja, a határozat érvénytelen.

6. §. Ennek tárgyalását későbbre halasztotta a bizottság.

7. §. Ezen önkormányzat hatásköre nem érinti a megyéspüspököknek és a káptalanoknak az utóbbiak által gondozott alapokra s alapítványokra vonatkozó, a kánonjogon, a királyi rendeleteken és az alapítók szándékán nyugvó jogait.

8. §. Ezen önkormányzat hatásköre nem esorbitja a katolikus kegyuraknak a

tóra mutatott. Emberünk a kijelölt iránynak tartott s felnyitva a magas, két szárnyu ajtó egyik felét, a terembe lépett.

Nagy eleganciával s előkelő izléssel berendezett fogadó teremben találta magát, hol déli virágokkal körített kényelmes nyughelyek valának nagy számban. Egy nagy zsölyeszékben nyugodtan ült egy őszes uri ember. Rónay azt gondolá magában, hogy talán a professor ur félbehagyta ebédét s hajlandó lesz őt (most megvizsgálni, minden bevezetés és bemutatkozás nélkül hozzálatott mondókájához. Az a másik talán meglepetésében, talán más okból nyugodtan maradt s látva a belépő mosolygó alakot, kíváncsian nézte, mi fog történni.

Uram! — szölt Rónay — én szerencsétlenül jártam.

Szörnyűség! — kiáltott fel amaz. Talán meghalt a felesége vagy a gyermeke?

Az semmi — folytatta emberünk — egy hidról leestem vagy négy méternyi mélységbe s kitormentem a lábam.

Iszonyat! — szölt az idegen, miközben saját lábához kapott.

Hat hétig feküdtem mozdulatlanul, ez idő alatt szenvedtem annyit, amennyit csak egy törött lábú ember szenvedni képes, a

kánonjon, az országos törvényen és királyi rendeleteken alapuló jogkörét.

9 § A katolikus vallás-, tanulmányi és egyetemi alapok, valamint a katolikus nevelés- és oktatásra tett alapítványok kezelése a katolikus önkormányzatnak joga. Addig is, míg az önkormányzat ezen jogát érvényesítheti, ezen alapok törzsvagyonának sértetlen fentartása és helyes jövedelmezése és azok jövedelmének hovatfordítására befolyást gyakorol és ennek foganatosítása céljából ezen alapok költségvetésének és zárszámadásainak megállapítására a jelen szervezet . . . . . §§-ai értelmében befoly.

10. §. Ezen önkormányzati szervezet mellett épségben tartanak a püspökök részére a katolikus elemi-, közép-, fő- és szakiskolákban, valamint a tanító-, tanítónő és kisdudovónő (óvó) képzőkben a vallás- oktatás és a katolikus tanintézetek minden fokozatában és a katolikus tápintézetekben az oktatás és nevelés intézése úgy a vallás, mint a hitélet szempontjából.

A 11., 12. és 13. §-t szövegezés végett a 27-es bizottság az elnöknek és előadónak adta ki.

14. §. Jelen szervezetben minden testületben és bizottságban a jelenlevő tagok érvényesen határoznak, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt és minden választás viszonylagos szótöbbséggel történik, ha ez iránt más intézkedés nincs.

15. §. Ott, hol a jelen szervezet plebánosról szól, az alatt értendő a plebános-helyettes, a lelkész és a lelkész-helyettes is; néptanító elnevezés alatt pedig értendő a segédtanító, kántortanító is.

A 9-es bizottság javaslata 16. szakaszának tárgyalását a 27-es bizottság függőben tartja.

Az önkormányzat szervezete.

17. §. Minden római katolikus plebánia rendszerint (. . . §.) külön egyházközséget képez. A főkegyházak . . . szakaszban foglalt eljárás mellett akár külön, akár az anyaegyházzal együtt alkothatnak egyházközséget.

18. §. Az egyházközséget képezik: a) az egyházközségi gyűlés, b) az egyházközségi tanács. x

Hirek.

A katolikus világ öröme. Rómából az az örömbír érkezik, hogy szentséges Atyánk már az idén, Jézus szent szíve ünnepén, az egész kath. anyaszentegyházat és az egész

fájdalom néha majd megörjített s 102 kiló súlyomból leszálltam 75-re. Hála azonban a jó Istennek s doktor barátom ügyességének, bár kínos szenvedések árán, de meggyógyultam. S hogy meggyőződjék Nagyságod, mily pompásan gyógyult meg a lábam, im meg is mutatom. — Villámgyorsan húzta le cipőjét s oly világitásba igyekezett helyezni lábát, hogy a térdkalács törésének helye láthatóvá legyen; aztán így folytatá:

Most kérem Nagyságodat, vizsgálja meg tüzetesen még egyszer a törés helyét, vajjon nem tarthatok-e tőle a jövőben.

Idegenünk már ekkor alig birt magát. Tisztába jött a felől, hogy emberünk professornak tartja őt, miért is így szólt:

— Uram! Hiszen én nem vagyok professor. Magam is hozzá jöttem, mivel hogy fél év óta iszonyu gyomorban szenvedek.

Lett erre nagy kacagás és általános bemutatkozás. A professor ur meg, ki ebédjét költve a szomszéd szobában hallá az egész diskurzust, vidám arccal nyitott be hozzájuk s a negligzsében levő láb láttára annak boldog tulajdonosához csak ennyit szólott: „Uram, az ön lába kitűnően volt kezelve; a gyógyulás kifogástalan, valóban orvosi műnyelven szólva — ideális láb.

Tibai Károly.

emberiséget ünnepélyes módon Jézus szívének fogja fölajánlani. Ezzel ő maga akarta a század alkonyán az első legnagyobb hódolatot bemutatni. Amint a folyók visszatérnek a tengerbe, a honnan eredtek, úgy igyekezik ő az egyházat és az emberiséget visszavezetni ama kegyelemtengerhez, — Jézus szívéhez — a melyből a megváltás, üdv és megszentülés minden kegyelmeit nyerte. Az egész világ fölajánlása egy nagyszerű, millió szívből fakadó, millió ajakról elhangzó „Teged Isten dicsőünk“ legyen. Iszonyu gonosz tettekkel, fekete hálatlansággal viszonzák a Megváltó szívének végtelen szeretetét minden időben az emberek főképp a mostani század nemzedékei. Hitetlenség, erköletelenség, elszakadás az Istentől nagymérvben elharapóztak. Ez megkérdelést, engesztelést, elégtételt követel. A szentatya azért összes gyermekeivel oda akar lépni az engesztelés oltárához, Jézus szívéhez és e szívvél egyesülve kiáltunk mindnyájan az örök Atyához: *Kegyelmezze oh Uram; kegyelmezze népünknek.*

Mennél inkább elszakad most a világ Krisztustól, mennél inkább vitatják és ostromolják Krisztus uralmát minden téren, annál inkább kell, hogy emez uralmát minden hü alattvalója elismerje. Azért a szentséges atya azt akarja, hogy ő vele együtt mi mindnyájan ünnepélyesen és nyíltan bevalljuk, hogy mi magunk, hogy a mi szívének, hogy állam és egyház az övéi és az ő szívének tulajdona, hogy mi Krisztusért és az ő szeretetért készek vagyunk élni és halni. *„Szívet szívért s szeretetet szeretetért!”*

Végre a szentatya mindnyájunkat a bárkába akar elrejteni, a hol a jövő idők fenyegető veszélyei ellen védve legyünk. Sötét felhők tornyosulnak az idők egén, hatalmas viharok vannak készülöben. Az emberi bölcsesség kimerült hasztalan kísérleteiben, hogy a mélység pórázra eresztett erreit megfékezze. Meneküljünk mi Jézus szentséges szívéhez és kiáltunk: *„Ments meg Uram minket, különben elveszünk!”*

Értsük meg tehát szentséges Atyánk áldásteljes szándékait és örömmel üdvözljük azokat! A lehető legnagyobb buzgósággal készüljünk a szent sziv diadalnapjára: A kit csak bírunk, vonjuk magunkkal Jézus szívéhez! Mindenütt szerettségék Jézus szentséges szíve!

Pünkösöd ünnepét, a kath. egyház és keresztény civilizáció születésének kedves ünnepét a szokott kegyelettel ünnepelték meg a buzgó hívők. 1899 évvel ez előtt e napon szállott le a Szent Lélek s töltte el kegyelmével az apostolok lelkét. E napon gyujtott elméjökben csudálatos módon olyan világosságot, melylyel megszügyenyíték az ó-kori pogányság minden tudományát s eloszlatták minden sötétségét. E napon lettek a félnék halászokból világhódító hősök, a kik a hitért, az emberiség üdvéért halálra szántan szálltak szembe a szabadságot és meggyőződést üldöző zsarnok czézárokkal és egy új fényes birodalmat alapítottak, a melynek határai a földnek határai s élete egy örökkévalóság. Vajha a Szent Lélek kegyelme bevilágítana az új kori pogányság sötét éjjelébe is, hogy a kik az egyházon kívül keresik saját maguk és az emberiség boldogulását, belátnák, hogy semmi másban sincs üdvösség, csak az Ur Jézusban. Vajha a Szent Lélek erősítő kegyelme szállna a mai kor félnék katolikusaiba is, hogy hitüket az állami és társadalmi élet minden téren bátran bevallva és védve segítenék elő egy jobb kor felvirradását a rozsrá, tévelygésre hajló s e miatt oly sok szellemi és anyagi bajjal küzködő társadalomra. A székesegyházban az ünnep első napján püspök ur ő méltósága mondott ünnepi szent misét s ugyan ő tartá a szent beszédet, apostoli lélekkel és erővel fejtegette a kath. vallás üdvözítő voltát, — nagy hatással buzdítván a timplomot egészen megtöltő nagyszámu híveket, hogy kath. iskolákhoz, a mely e hit terjesztésére és megőrzésére egyedül nyujt biztosítékot, tántoríthatatlanul ragaszkodjanak.

József kir. herceg holnap, esütörtökön este 6 óra 56 perczkor érkezik városunkba, hogy másnap szemlét tartson a helyőrség

felett. Az állomásnál a városi hatóság, a nőegyesület és testületek küldöttségei, a püspöki palotában, hol kíséretével együtt szállva lesz, a papság élén a püspök ur fogja fogadni. Este a püspök ur 12 terítékű vacsorát, másnap 30—35 terítékű ebédet ad, melyre a város legelőkelőbb férfiai lesznek hivatalosak. Pénteken délután a kir. herceg elutazik városunkból és Nagy-Váradra megy. Kíséretében lesznek szentmihályi Clair Gyula es. és kir. altábornagy, vilmányi Bodnár István m. kir. honvéd alezredes, Schuler Jenő m. hir. honvéd őrnagy és hajnácskői báró Vécsey István m. kir. honvédszázados. A legnépszerűbb és legmagyarabb főherceget, a ki csak a mult napokban is azzal tanusítá irántunk való szeretetét, hogy a hozzá Erdélyből németül folyamodó Homoród szász község kérvényét visszautasítá erős leczkében figyelmeztetvén a községet, hogy Magyarország hivatalos nyelve a magyar, városunk egész népe várva várja és a legőszintébb örömmel fogadja. Érdekes a feljegyzésre, hogy a kir. herceg nem külön vonaton, hanem a rendes személy vonattal utazik.

Bérmautra ment a püspök ur pünkösöd első napján. A délutáni vonattal utazott el Hámon József kanonok, Szabó István titkár és Hámon Róbert szentszéki aljegyző kíséretében Nagy-Károlyba. Másnap, pünkösöd másodnapján Mező-Petriben, tegnap Kaplonyban, ma Vállajon szolgáltatta ki a bérmaálás szentségét. Ma este érkezik vissza székhelyére.

A posta- és távirtda helyiség ügyében a mult héten városunkban időztek Schöpflin Agoston kir. tanácsos és a n.-váradai posta- és távirtda igazgatóság igazgatója és Plhal Hugó számvizsgáló, a kik a helyiséget behatóan megvizsgálták s kimerítő, tájékoztató jelentést tettek a keresk. miniszternek.

Hymen. Göbl Alajos orvos vasárnap jegyezte el öz. dr. Göbl Adolfné urnót Komlódtótfaluban. — Gábel Antal ifj. sárközujlaki illetőségű gyulafehérvári m. kir. adótiszt tegnap esküdött örök hűséget néhai Marshall József volt m. kir. államvasuti főtiszt és állomásfőnök leányának, Aranka kisasszonynak. — Unger Ullmann Sándor gyógyszerész tegnap tartotta esküvőjét Vaday Károly ügyvéd leányával, Bella kisasszonynyal.

Kupár Rezső, városunk szülötte, kir. kath. főgymnasiumunk volt növendéke, a ki annak idejében, már mint a helyi lapok munkatársa és több évig a „Szatmár“ szerkesztője jó nevet vivott ki magának, máj. 20-án ülte meg Bpsten husz éves évfordulóját annak, hogy első dolgozata a „Szatmár“ hasábjain megjelent. Azóta mint a „Magy. Állam“ nak, legutóbb pedig az „Alkotmány“ nak belmunkatársa igen érdemes munkát végzett és végez a hírlapirodalom terén a kath. egyház érdekeinek védelmében. Örömmel üdvözljük mi is kiváló író társunkat ez alkalommal és szívből kívánjuk, hogy e tövises ugyan, de felette sok érdemszerző pályán egyházunk javára érje el 50 éves írói jubileumát is.

Az államosítás ügye. A népiskolák államosítási ügyében hozott közgyűlési határozat ellen tegnap nyujtotta be dr. Steinberger Ferencz iskolaszéki elnök a róm. kath. iskolaszék fellebezését. A kath. egyház jogos kívánságát szentesített törvényekre hivatkozva azon kérelemmel terjesztü a miniszter elé, méltóztassék a közgyűlés sérelmes határozatát megváltoztatni, illetve a róm. kath. iskolákat az államosítás alól kivonni, s utasítsa a várost, az azok fentartására eddig teljesített, s a pátronatusi jogban gyökerező kötelezettségeknek továbbra is tegyen eleget

A szatmárvármegyei tanári kör f. hó 22-én tartá Nagybanján közgyűlését Ratkovszki Pál szatmári kir. kath. főgymn. igazgató elnöklete alatt. A gyűlésre Nagy-Károlyból megjelentek: Csóthi Márk és Holeczinger Imre, Szatmárról Ratkovszky Pál igazgató, dr. Fodor Gyula és Löfler József tanárok. A gyűlés főpontja Gyiszalovics Vidor nbányai főgymn. tanár értekezése volt a görög nyelv tanításának módszeréről és tanuságos eszmecserére adott alkalmat. A kör elhatározta, hogy legközelebbi gyűlését szeptemberben Szatmáron fogja tartani. A kör részvétét fejezi ki Majoros Endre nkárolyi tanár s

köri tag elhunyt felett. A tanárok a gyűlés befejezése után a nagyvendéglőbe szeretet-lakomára gyűltek össze, a melyen Ratkovszki Pál igazgató emelt poharat a tanárok közti összetartásra és kartársi szeretetre.

Urnapiján az ünnepélyes isteni tisztelet a székesegyházban reggel 7 órakor kezdődik s utána 8-kor közvetlenül a körmenet és predikáció.

Az érettségi vizsgálatokra a vall. és közokt. miniszterium a helybeli kir. kath. főgymnásiumhoz a főigazgatót helyettesítő elnökül Bartal Antal kir. tanácsost és nyugalmazott gyakorló főgymn. igazgatót s hasznos földbirtokost nevezte ki, — az ev. ref. főgymnásiumhoz pedig miniszteri biztosul Szinnyei Gerzon sárospataki ev. ref. főiskolai ny. r. tanárt küldötte ki. Nagy-Károlyba hasonló czélből Bartoniek Géza, a báró Eötvös-collegium igazgatója neveztetett ki miniszteri biztosul.

Szerencsétlen vég. Deák József köztisztviselőben álló városi polgár 75 éves neje a mult esütörtökön délután elment egy temetésre. Soha sem tért onnan öveihez többé. Hosszas keresés után halva találták a jánki erdőben. A temetés után valószínűleg elméjében megzavarodva eltévelyedett és a Fehér Gyarmat felé vezető országútra tért, egyesek a daróczi kut táján látták esendően haladva. Az ismerősök mélyen megrendülve állnak ravatala körül. Temetése ma délután lesz.

A lelkesítő vizsgálatot jó sikerrel tette le Barton István máramaroszigeti segédlelkész. Tegnapi volt az írásbeli, ma a szóbeli vizsgálat.

Uj albirói állás. A helybeli kir. törvényszékhez az igazságügyminiszter ismét egy új albirói állást rendszeresített, ezzel az albirók száma öt, a rendes bírók száma pedig tizenhét.

A Kölcsey-kör társadalmi szakosztálya elhatározta, hogy Kölcsey csekei emlékének megkoszoruzása végett Csekébe kirándulást szervez. Az ünnepség folyó hó 28-án tüzetett ki. A társaság vasárnap reggel a fehér-gyarmati vonattal indul s Penyigétől Csekéig kocsin megy, a szobornál eléneklék a Hymnust és Szózatot s emlékbeszéd és szavaltat után megkoszoruzza az emléket. A társaság valamelyik vendéglátó gazdánál megébedel s aztán Fehér-Gyarmatra rándul, hol csekély belépti-díj mellett hangversenyt ad, a mely egy felolvasásból, hegedű és zongoraduettből, egy melodrámból és egy szavaltatból fog állani. A hangverseny után táncz lesz.

Az „Iparos énekegyesület” (helyesebben „Ev. ref. egyházi énekkar”) pünkösdi másodnapján tartotta szokásos dalestélyét a löveldeben. Az előadott karok arról győzték meg a hallgatóságot, hogy a karvezetés szakavatott kezekben van, és hogy a tagok is ernyedetlen szorgalommal igyekeznek magukat az összhangzatos éneklésben művelni. Összevágóan és biztosan énekeltek az egyes karokat, mit csak nagy szorgalommal lehet elérni. Különösen tetszett Lányinak „Bár merre jár” kezdetű eredeti magyar népdalegyvelege, melynek előadása rutinizott karénekeseknek is nehéz feladat. — Mikor lesz kath. részen is ehhez hasonló, ily czélra alakult dalegyesület?

A szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a Szilágy, Szatmár, Ugocsa és Máramarosvármegyek összes szövetkezetét egy Szatmár központtal alakítandó kötelékben való egyesülésre hívja fel. A szatmárvármegyei Gazdák fogyasztási és értékesítési szövetkezete ügyében megindult mozgalom eredményesnek ígérkezik, amennyiben az aláírások egyremásra érkeznek be. A szövetkezet megalakítása 1000 drb 5 frtos üzlet-részvényt jegyzésével van függővé téve.

Páduai sz. Antal perselyében a mult héten begyűlt 27 frt 50 kr.

A biszádi vasút, melynek érdekében a mult napokban járt a keresk. miniszternél tekintélyes küldöttség, a biztos megvalósulás stadiumában áll. A még hiányzó 120,000 frt fedezésére a miniszter 90,000 frt állami segélyt már megígért, Gróf Vay Gábor 5000 frtot ajánlott meg, és így csak 25,000 frt fedezendő még, melyet a megye, a város és az érdekeltég könnyen előteremthetnek.

Az elemi iskolák tanítói és tanítónői, mintegy 26-an f. hó 17-én Kótai Lajos elnöklété alatt értekezletet tartottak, a melyen elhatározták küldöttségileg megkérni a minisztert, hogy az iskolák államosítása esetére: 1.) a jelenleg működő, tehát az állam által átveendő tanerők a XI. fizetési osztály I. fokozatába (700 frt törzsfizetéssel) neveztesse ki, 2) jelen állomási helyükről csak fegyelmi uton legyenek áthelyezhetők, sőt a város belterületén működők a kültelekekre se helyeztesse át, 3) a telep igazgatói a jelenleg működő tanerők közül neveztesse ki, 4) óradíjas tanítók alkalmaztatásának, kik akadályozás esetén egyeseket helyettesítsenek. A kérvényt a miniszter és a városi tanáshoz a Kótai Lajos, Palády Lajos, Tar Károly és Nyisztor Endréről álló bizottság fogja megszerkeszteni.

Az orosz naptár reformja. Érdekes hír érkezik — Berlin utján — Pétervárról. Arról van szó, hogy elmuljon a különbség, mely a mi naptárunk és az orosz naptár között van és a mely hova-tovább oda vezet, hogy a gör. keletiek majd nyár derekán ünneplik karácsonyt. Amde ennek mégis elejét veszik. A czár elnöksége alatt álló orosz csillagászati társulat kebelében ugyanis bizottságot alakítottak a naptár reformjának tanulmányozására és a reform mielőbb való nyélbe ütésére.

A katolikus vallás elismerése Kínában. A kínai császár rendeletet bocsátott ki, melylyel a katolikus vallást az egész birodalomban elismerte és minden hittérítőnek a hivatalnoki rangot adományozta. A francia protektorátus szintén elismertette az összes privilégiumokkal együtt.

Az iparos ifjak-köre állandó helyiséghez jutott. A befolyt adományokból 2000 frton megvette a Bercsényi-utca 16. sz. telket s azon a folyó év őszére otthont építeni szándékozik.

A hős borbély legény sorsa. Suszter Gyula fodrász legény, ki az állatsereglet ittléte alkalmával az igazgatót az orozslán-ketreczben megberetvált — mint értesülünk Budapesten szerelmi bánatában föbelőtte magát. Ugy látszik, hogy már akkor sem volt neki becses az élet, azért ment oly hidegvérrel az orozslánok közzé.

Pompás égi tünemény volt látható pünkösdi első napján alkonyattájban. Nagy felhő kerekedett felfelé nyugaton, a nap épen lenyugvóban volt. Sugarai több felhőregegen is sokszorosan megtörve vérvörös színt kölcsönöztek az északnyugati égbolton elhúzódó felhőtömegnek. Olyan nagyszerű látvány volt, minőre a legöregebb emberek sem emlékeznek. A falvakon, mint értesülünk, a lakosság közt nagy rémület támadt, sokan utolsó itéletet sejtve készültek a halálra, egyesek tüzesőt, mások háborut vagy valami pusztulást jósoltak az emberiségnek. Akik tudták az okát, bizonyára gyönyörrel nézték a nagyszerű tüneményt.

A város általános kikövezése érdekében — a városi főmérnök hivatalos megbizásból több vállalkozóval tárgyalásokat folytatván, ennek eredményéről részletes javaslatot készített a belkövezési alap erejéig. E javaslat szerint a különböző anyagok közül legajánlatosabb a keramit, mely a tett ajánlat szerint négyzetméterenkint 7 frt 50 krba kerülne. A belkövezési alap 30 esztendei törlesztés mellett fedezetet nyújtana arra, hogy a Rákóczy utca, a makadántól Hám János utcáig, Hám János-utca, a Deák-tér mind a négy oldalán, Eötvös-utca és a városház előtti tér kiköveztesse. Azt hisszük, e tervetből a legforgalmasabb Kazinczy-utca és főként a legporosabb Széchenyi-utca, mely pedig egyik legfőbb utcánk, csak tévedésből maradhatott ki.

A Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazione Generale) f. é. április hó 22-én tartott 67-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1898 évi mérlegek.

A jelentés különösen kiemeli, hogy Hegedűs Sándor igazgató-tanácsos ur kereskedelmiügyi minisz-

terrel történt kineveztetése folytán az intézet igazgató-ságából kilépett, mely körülményről az igazgatóság a közgyűlés alkalmával következőképp emlékezik meg:

„Tisztelet Urak! Engedjék meg, hogy jelentésünk első helyén, rokonszenyűnknek adjunk élénk kifejezést azon nagyrabecsült férfitól iránt, ki Ő Felsőke kegyéből megbizást nyert a magyar kereskedelmi miniszter magas és díszes állásának elfoglalására. **Hegedűs Sándor** rendkívüli tehetsége így teljes mértékben nyert elismerést és midőn ez örvendetes tényt Önökkel egyetemben őszinte megelégedéssel üdvözöljük, mélyen fájlaljuk egyúttal azon veszteséget, mely ez által intézetünkre hárul, mert társaságunk kénytelen lemondani ezen férfitól közreműködéséről, ki öt 16 éven át felette buzgó és becses támogatásban részesítette. Kérjük szives felhatalmazásukat arra nézve, hogy az itt kifejezett érzelmeinkről az évi közgyűlésünk jegyzőkönyvében megemlékezhessünk.”

Az előtűnik fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1898. december 31-én érvényben volt **életbiztosítási tőke összege** 449,227, 817 korona 22 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 19,100,562 korona 14 fillérre rugtak. Az **életbiztosítási osztály díjtartaléka** 8,641,165 korona 59 fillérrel 114,696,582 korona 69 fillérre emelkedett.

A tűz- és szállítvány-biztosítási ágakban a díj és illeték bevétel 27,135,669 korona 94 fillér volt, miből 11,372,530 korona 78 fillér viszontbiztosításra fordítottat úgy, hogy a tiszta díjbevétel 15,763,139 korona 16 fillérre rugott, mely összegből 12,490,283 korona 14 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékesé váló díjkötelezvények összege: 71,175,674 korona 21 fillér.

Károkkért a társaság 1898-ban 26,527,284 korona 40 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 633,489,520 korona 86 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből **hazánkra 118,390,059** korona 49 fillér esik, mely összeget a társaság **175,585** **Károknak** fizette ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen **14,985,029** korona 98 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti **nyereségtartalék**, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az **értékpapírok árfolyam-ingadozására** alakított tartalék, mely az 1,604,315 korona 04 fillér **külön tartalék**, ugyszintén az évi nyereségből kihasított 903,418 korona 70 fillérrel **9,575,029** korona 98 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlítendő még a 160,000 koronára rugó **Kétes követelések tartaléka**. — Ezeken kívül fennáll még egy **560,000** koronát kitevő **külön alap**, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsen.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 143,645,142 korona 28 fillérrel **153,073,167** kor. 61 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve.

1. Ingatlanok és jelzálog követelések — 25,495,680 kr 45 fl.

2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök — 13,126,433 „ 54 „

3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 1,692,124 „ 22 „

4. Értékpapírok — 100,494,915 „ 65 „

5. Tárca váltók — 711,252 „ —

6. A részvényesek biztosított adólevelei — 7,350,000 „ —

7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követeléseit, a hitelezők követeléseinek levonásával — 4,202,761 „ 75 „

összesen 153,073,167 kor. 61 fl.

Ezen értékekből **43 millió korona** magyi ár-értékekre esik.

A villamvilágítás rohamos terjedése, nagy előnyösségénél fogva, a **Siemens és Halske** cég által létesített számos berendezések fényes sikereinél fogva is vált közzemeggyőződéséssé hazánkban is, hogy a mesterséges világítások közt a legszebb, legjobb és legújtanosabb a villamvilágítási módszer; ezé az elsőség és a jövő: ennek bizonyítékai, hogy már Magyarországon igen sok városban be van vezetve a villamvilágítás s igen sok helyen most van folyamatban annak létesítése; mert ott, a hol a világítási módszereket alaposan tanulmányozták-felismerték, hogy a villamvilágítás a legcélszerűbb. A **Siemens és Halske** cég nem csak hazánkban rendezett be számos villamvilágítási és erőátviteli telepet, hanem Keleten is nagy elterjedést biztosított magának; az utóbbi időben Szerbiában létesített számos berendezést, még pedig oly sikerekkel, hogy ezek elismeréséül I. Sándor szerb király a **Siemens és Halske** cég nevében, annak budapesti vezetőjét, Wiedenköllér Bélát a szent Száva-rend arany keresztjével s Molnár Lajos mérnököt pedig ugyanazon rend lovagkeresztjével tüntette ki. Legújabbban ismét **Uzice** város bízta meg a **Siemens és Halske** céget villamvilágítási és erőátviteli berendezéssel, mely a vízerő kihasználásával, mintegy 20 kilométer távolságról vezetve, a világításon kívül egy most épülő nagy fonó- és szövőgyár gépeinek hajtására is fog szolgálni.

Krémer Gyula 11 éves fia a vasuti állomáson zsebtolvajlajlon rajtaéretett és bezaratott. Tíz utasnak kotorászott a zsebében, de összesen csak 2 kilónyi élesztőt birt ellopni.

Talált tárgyak. A rendőrségnél egy női zsebkönyv, egy női gallér, egy női táská, egy asztalterítő, két zsebkönyv, egy imakönyv és több apróbb talált tárgy igazolt tulajdonosának kiadatik.

Két gyermek: Freund Sio 10 éves és Freund Jakab 14 éves tea főzés alkalmával, esütörtökön este arcát és kezét összeégette.

Az idegen helyen vásárolt sertések csak úgy szállíthatók városunkba, ha a marhallevél a vevő nevére átírva van.

A világ legnagyobb csudája. Balogh Katica *négy éves* czimbalom-művész nő mától kezdve a Korona vendéglőben estenkint hangversenyeket fog tartani egészen szombatig, melyeken Balogh Mihály híres hegedűművész szólójátékokkal működik közre. Szabad bemenet, kezdete 8 órakor.

A sertésvész Méhteleken fellépett s a hivatalos zárlat elrendeltetett.

V i d é k.

Nagy-Károly, május 22.

Elöléptetések. Szentandrassy Antal pénzügyigazgató helyettes, Nagy Tamás és Kovácsi Illés pénzügyi segédtitkárok magasabb fizetési osztályba léptek elő.

Elhalasztott érettségi vizsgálatok. Főgimnáziumunkban a szóbeli érettségi vizsgálatok június hó 20 — 21-éről 26 — 27-ére lettek elhalasztva.

Az ipartanonciskola ünnepélye. Az ezredéves ünnepség emlékére az iparos tanonciskola vasárnap a városháza nagytermében rajz és munkakiállítás rendezett. A kiállítás megnyitását ünnepély előzte meg, mely Dr. Lúcz Ignác iskolai elnök megnyitó beszédével kezdődött, majd szavazatok következtek, melyek után Lukács Mihály igazgató tanító tartott emlékbeszédet. Azután ismét szavazatok következtek. A kiállított rajzok és tárgyak arról tesznek tanúságot, hogy a tanonciskola igen szépen megfelel feladatának.

Szinügygynkről. Városunk szinügyi bizottsága folyó hó 15-én tartott ülésében tárgyalás alá vette a játszási engedélyért folyamodó szinigazgatók kérelmét. Két kérvény érkezett be és pedig Csóka Sándor és Kunhegyi Miklós igazgatók részéről. A bizottság egyhangulag Csóka mellett foglalt állást, ki úgy a bemutatott személyzeti névsorral, mint a másorral garanciát nyújt a kellemes szeszorra. Az engedély augusztus és szeptember hónapokra szól.

Megégett leány. Dávid Róza 12-éves leányt a szülei otthon hagyták, hogy kisebb testvéreinek ebédet főzzön. Kását akart a nyílt tűzhelyen melegíteni, midőn a kéményen behatoló léghuzam a lángot kicsapta, melytől a szegény leány ruhája tüzet fogott. — Segítség nem lévén közelben, nem volt képes a leány égő ruháját eloltani s míg a szomszédba szaladt segítségért, addig karja, oldala és háta annyira összeégett, hogy 17-én reggel nagy kínok közt meghalt.

Kaplony. Az Üdvözítőről címzett sz. Ferenczrend kaplonyi társházának tagjai mélyen szomorodott szívvvel jelentik forrászeretett társuknak, helyettes házfőnöknek, kiérdemült gymn. tanárnak *Főt. Bóta Ferencz Bernát* atyának rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, folyó hó 17-én élete 68-ik, szerzetes éve 51-ik, áldozarsága 44-ik évében történt gyászos elhunytát az Urban. Örök világosság fényeskedjék neki!

Beregszász. A városi képviselőtestület elhatározta, hogy az új gymnasium számára a Szeles Elek-féle telket 13,400 forintért megveszi, s a jövő isk. évben megnyíló V. osztály elhelyezésére ideiglenesen helyiséget bérel.

Nagy-Szőllős Firczák Gyula munkácsi püspök fogadására tesz előkészületeket. A püspök f. hó 29-én teszi itt első hivatalos látogatását Perényi Zsigmond báróhoz szállva s f. hó 30-án szenteli föl a szeretet-házat.

A munkácsi r. k. templom építésére Szalay Sándor beregszászi plebános 100 forint adományozott — A munkácsi kath. kör és kath. legényegylet Potheringen a sörgyári vendéglő kertjében jun. 4-én zártkörű táncvigalmat rendez.

Nagy-Bányán az oly sok szép reményekre jogosító köipar-részvény-társaság forgalmi töké hiánya miatt a végleges felszámolást kimondta. — A városi polgárság egy honvédszázalójának N-Bányán való elhelyezését küldöttségileg fogja kérni a Felsőháztól és a minisztériumtól, egyszersmind állami segítséget kér egy újonnan állítandó köipar-részvénytársaság részére.

Kapnikbányán a híres Róta-Anna-Miklós bányát a részvényesek 355,600 forintért egy angol-társaságnak adták el, a mely a bánya kiaknázásához nagy erővel fog hozzá s félmilliót fog befektetni.

426/1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a n.-károlyi kir. járásbíró-ság 1898 évi 2036. P. számú végzése következtében *Dr. Adler Adolf* ügyvéd által képviselt **Kaufmann testvérek és társa cég** javára **Csernyi József** ellen 138 frt 03 kr. s jár. erejéig 1898 évi április hó 6-án N.-Károlyban fogantottított ki-elégítési végrehajtás útján lefoglalt és 318 frt 50 kr-ra becsült következő ingóságok u. m.: boltberendezések, szeszes italok, szekér, li-z és egyebek nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Szatmárnémeti kir. járásbíró-ság 1899 évi V. 594 számú végzése folytán hátr. 83 frt 85 kr. tökekövetelés, ennek 1898 évi augusztus hó 22-napjától járó 5% kamatai, és ez időntul bíróság már megállapított költségek erejéig **Tisztaberken** leendő eszközlésére **1899 évi május hó 31-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsaron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatnak s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szatmáron, 1899. évi május hó 16 napján.

Ádám Albert,

kir. bírósági végrehajtó.

„THURZÓFÜRED“

Klimatikus gyógyhely * Hidegvízgyógyintézet

Üdülő és nyaralóhely.

Szepesmegye déli részén.

Kitünő éghajlati viszonyok; 550 méternyire a tenger fölött. Pompás és nagykiterjedésű és fenyveserdő. Kitünő forrásvíz.

Vasuti állomás, posta és távirda:

GÖLNICZBÁNYA

20 percnyire a fürdőtől.

Kassa-oderbergi vasut: gölniczi szárnyvonal.

Évad május 15. — szept. 30.

Allandó fürdőorvos; fővárosi vendéglős.

Prospektust óhajtasra küld az

Igazgatóság: ezime:

Budapest, Kossuth Lajos-utca 9, II.

vagy **Gölniczbánya.**

ÁR-JEGYZÉK.

FINK FERENCZ

Ujjonnan berendezett és a mai kornak megfelelőleg átalakított polgári uszodájában

1899. május hó 6-tól.

Uszás tanítás személyenkint	5	frt	—	kr.
Szabadfürdő az egész időszakra ruha nélkül	3	—	—	—
„ „ „ ruhával együtt	4	—	50	—
„ „ egy óra ruha nélkül	1	—	50	—
„ „ ruhával együtt	2	—	50	—
Kabinfürdő egy személyre	—	—	15	—
„ „ család részére	—	—	30	—
Kabinfürdő-jegy az egész időszakra	5	—	—	—
„ „ egy óra	2	—	—	—
Egy lepedőnek használata	—	—	5	—
Egy uszógatyának használata	—	—	3	—
Egyszeri fürdés a szabadban	—	—	10	—

Megjegyzés. A fürdés úgy a szobában nőknek reggel 8—11 óráig, mint a kosárban vagy szabadban csak 1-órás időtartamra terjedhet ki; az egy órán túli fürdésért kettős ár fizetendő.

Az uszodai söresarnokban kaphatók meleg és hideg ételek, friss kőbányai márciusi sör, valamint legjobb minőségű borok.

Társasfürdő nők részére 8-11 óráig minden nap, férfiaknak reggel 4-től 8-ig.

Szobafürdő a napnak bármely órájában használható

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ

Feléremttem az „ezredéves kiállításon”.

A tavaszi idény alkalmából!

Van szerencsém Szatmár város és vidéke n. é. közönségével tudatni, hogy

a legújabb divatu

NŐI RUHAKENYÉK

ÉS FÉRFI GYAPJUSZÓVETEK

dus választékban érkeztek

Hazai iparcsarnokomba, hol a

legszébb menyasszonyi kelengyékot

a legrövidebb idő alatt legjutányosabban készítem.

Ugyancsak nagy raktár valódi szépeességi lenvásznak, damaszt, asztal- és ágyneműekben, kész női és férfi ruhákban.

A legnagyobb szőnyegraktár.

Ugy szintén függönyök, ággyterítők és asztalterítőkben nagy raktár; valamint a legújabb ruhadisztések és sok más újdonságok.

A n. é. közönség nagybecsü látogatását kész szolgálatl kéri:

Páskuj Imre.

Szövetmintákat és árajegyzéket vidékre bérmentve küldök.

MILLENYUMI ÉREMMEL KILTÜNTETVE.

Korszerűen berendezett temetkezési vállalat!

Temetkezési vállalat átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Kazinczy-utca 7. szám alatt a kath. főgymnasiummal szemben 4. év óta fennálló, a „Kegelethez”-címzett

temetkezési vállalatot

átvettem és azt jóval nagyobbítva a legújabb árucikkkel gazdagon felszereltem.

Hogy a n. é. közönség tájékoztatást nyerjen, vállalatom felől, szükségesnek tartom a főbb cikkek felsorolását a következőkben:

érczkoporsók:

mindenféle nagyságban. Légmentes diszkoporsók bárkával, érczutánzatú, valamint fa politurozott, lagirozott és egyszerű festett koporsók.

A ravatal körül alkalmazható gyertyák és gyertyatartók, fáklyák stb.

Szemfedők, selyemtől a legolcsóbb minőségig. Párnák, matracok és halotti köntösök finom és közönséges kivitelben Gyászkoszorúk minden nagyság és alakban a legdrágábbtól a legolcsóbbig. — Szallagok, betűkből feliratok. Virágok, fátalok a legnagyobb választékban.

Három fényes kivitelű gyászkocsi egy rendkívül diszes, üveggel zárt, egy II-od rendű s egy kék gyermekocsi, melyekhez kívánat szerint 2, 4 vagy 6 ló áll rendelkezésre.

Ezekon kívül minden e vállalathoz szükséges kellékekből nagy raktár!

Nagyérdemű közönség!

Midőn vállalatom érdekében nagybecsü pártfogásért esedezem, előre is biztosíthatom a kegeletes közönséget, hogy szolid, pontos kiszolgálás és jutányos ár mellett a legmagasabb igényeknek is megfelelni s teljes megelégedését kiérdemelni legfőbb törekvésem leend.

LÁDAY JÓZSEF

temetkezési vállalata.

Vidéki megrendelések olcsón és azonnal eszközöltetnek!

Olcsóbb vállalatok is pontosan teljesítenek.

Szolid, olcsó s legpontosabb kiszolgálás!

Triesti általános biztosító-társulat.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1898.)

BEVÉTEL

Table showing financial statements for the 'A' branch (Elemi-biztosítási ág) in 1898. It includes columns for 'korona' and 'fil.' and rows for various categories like 'Kifizetések', 'Üzleti kiadások', 'Leírások', 'Független károk', and 'Évi üzleti nyereség'.

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Élethbiztosítási ág (1898)

Table showing financial statements for the 'B' branch (Élethbiztosítási ág) in 1898. It includes columns for 'korona' and 'fil.' and rows for categories like 'Eszközök', 'Fizetések', 'Üzleti kiadások', 'Független károk', and 'Évi üzleti nyereség'.

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1898. december 31-én.

TEHER

Table showing the balance sheet (Vagyonállás) as of December 31, 1898. It lists assets (VAGYON) and liabilities (TEHER) with columns for 'korona' and 'fil.' and rows for various asset and liability items.

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.

Besso Jósef, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Dr. Levi J., Gróf Papadopoli Miklós, Romanin Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat. A vezértitkár: Richetti Ödön

Az intézet hivatalos helyiségei: Budapeston, Dorottya-utczán 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főigazgatóságnál kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adnak és élet-, tűz-, szállítvány és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosítótársaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A szatmári főigazgatóság KLEIN VILMOS.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve :

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. WALTERGASSE I. BÉCS. IV. FAVORITENSTRASSE 28.

Ajánl az 1899-ik őszi és téli idényre

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen :

meleg téli havelokokat, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve 34 frt.

Biretumok, kollárek,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapucniák, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból, tartós és díszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

ORGONA-ÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest,

VII. Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolesőbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700 új orgonát

épített, melyek közül 245 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz, Olasz és Törökországba szállították

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Zarándoklat négy kegyhelyre, mint tavaly:

Lourdesbe,

Jézus szive kegyhelyére: Paray le Monial, Franciaországban, Einsiedeln, Sveiczban, Vitenbe és Tiroiban.

Indulás: 1899. évi július hó 6-án.
Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én.
Utazás tartama: 18 nap.

Utirány:

Budapest, Bécs, Linz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest.

Árak: I. osztály 245 frt }
" II. " 185 frt } 9 napi teljes ellátással.
" III. " 105 frt }

Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a bpesti II. ker. plébániahivatalban hol részletes program is kapható, Dömötör Gedeon plébános vezetónél.

Elvállalok épület-üvegezéseket.

GYÓRY KÁROLY

ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE SZATMÁR, DEÁKTÉR.

Jelen idényre ajánlom egész új mintájú porcellán és angol fajans étkező, kávé, teás, és ozsonnás készleteimet, melyekből **rendkívül nagy raktárt tartok.** Továbbá ajánlok: Magyar, Cseh, Francia ivókészleteket. Berdorfi, Alpaca és cinacél evőeszközöket, **konyha berendezési** cikkek, egész finom olaj nyomatu genre és szent képeket, sok más használati és dísz tárgyat, melyekből állandóan nagy raktárt tartok.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását

kész szolgálattal

Győry Károly.

Kész ablakok minden nagyságban.

Törvényesen hitelesített üvegek és poharak.

Kép-keretek is igen olcsó árban.